

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ

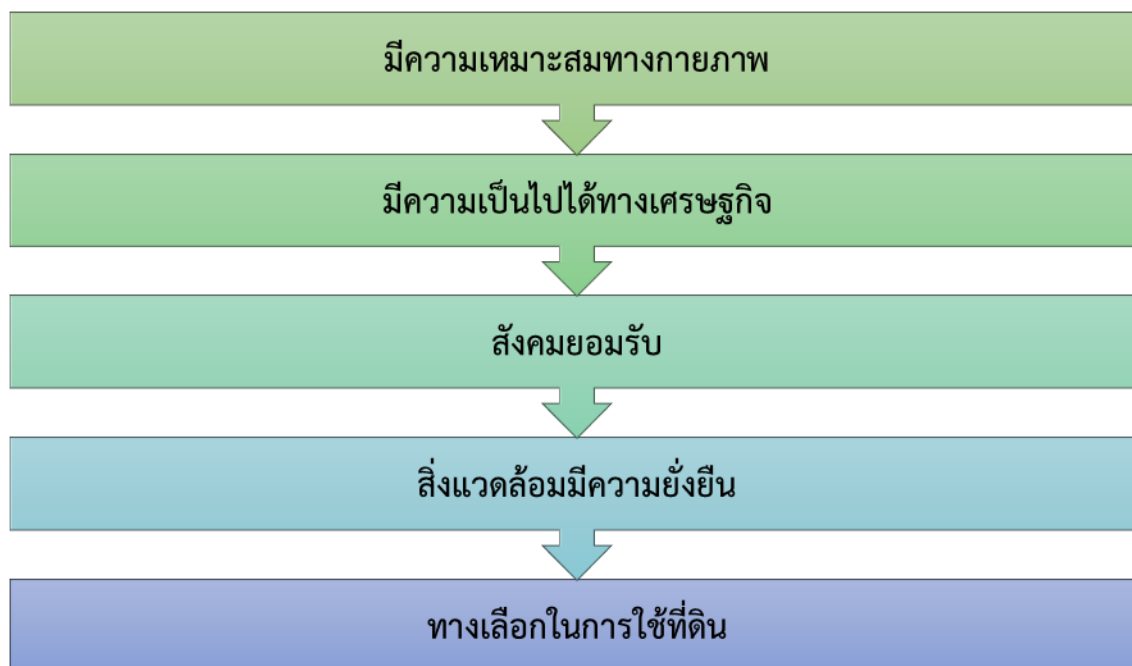
อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

สถานีพัฒนาที่ดินพิจิตร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดินดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
สิงหาคม
2564

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-4
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-7
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-11
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-4
3.3 ทรัพยากรดิน	3-6
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
(Participatory Rural Appraisal : PRA)	
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-8
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเมินการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
เอกสารอ้างอิง	อ-1
ภาคผนวก	ผ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ปี 2549-2562	2-5
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	2-8
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ปี 2564	2-11
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ปี 2564	2-12
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ปี 2564	2-14
3-1 ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี	3-1
3-2 ป่าบาลาด ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-4
3-3 หน่วยงานที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-8
3-4 สมบัติดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-9
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	4-3
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	5-8
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-5
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-8

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	2-2
2-2 ภูมิประเทศ ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	2-3
2-3 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดพิจิตร	2-6
2-4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพิจิตร	2-7
2-5 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	2-10
2-6 สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	2-12
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-2
3-2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-3
3-3 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ้านหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-5
3-6 ทรัพยากรดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	3-10
4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	4-4
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	6-13
6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร	6-14

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร มีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2564 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สำรวจข้อมูลทั้ง กายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณจัดพื้นที่พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามกระบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพหุกรรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร โดยตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร มีเนื้อที่ 72.95 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 45,593 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลวังโพรง อำเภอนิคมบ่งไพร จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลหนองปล้อง อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร และตำบลสายคำโห้ อำเภอมะนัง จังหวัดพิจิตร

ตำบลหนองพระ มีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 สายถนนเขาทราย - วังทอง เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคม มีเส้นทางหลวงชนบทเลขที่ 3104 บ้านยางสามต้น - หัวดง เข้าสู่จังหวัดพิจิตร และเส้นทางหลวงชนบทบ้านยางสามต้น - หุ่งโหม่ง

(องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ, 2564)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองลากซ้อน

หมู่ที่ 2 บ้านยางสามต้น

หมู่ที่ 3 บ้านบ่อเต้

หมู่ที่ 4 บ้านหนองพระ

หมู่ที่ 5 บ้านหนองโพธิ์

หมู่ที่ 6 บ้านดงพลับ

หมู่ที่ 7 บ้านเขาพนมพา

หมู่ที่ 8 บ้านเขาเขต

หมู่ที่ 9 บ้านดงคันเทว

หมู่ที่ 10 บ้านไต้น้ำขุ่น

หมู่ที่ 11 บ้านหนองผำ

หมู่ที่ 12 บ้านไผ่สีทอง

หมู่ที่ 13 บ้านดงหมอนทอง

หมู่ที่ 14 บ้านหนองพระใต้

หมู่ที่ 15 บ้านหนองโพธิ์เหนือ

หมู่ที่ 16 บ้านหนองพระเหนือ

หมู่ที่ 17 บ้านหนองโปรงเหนือ

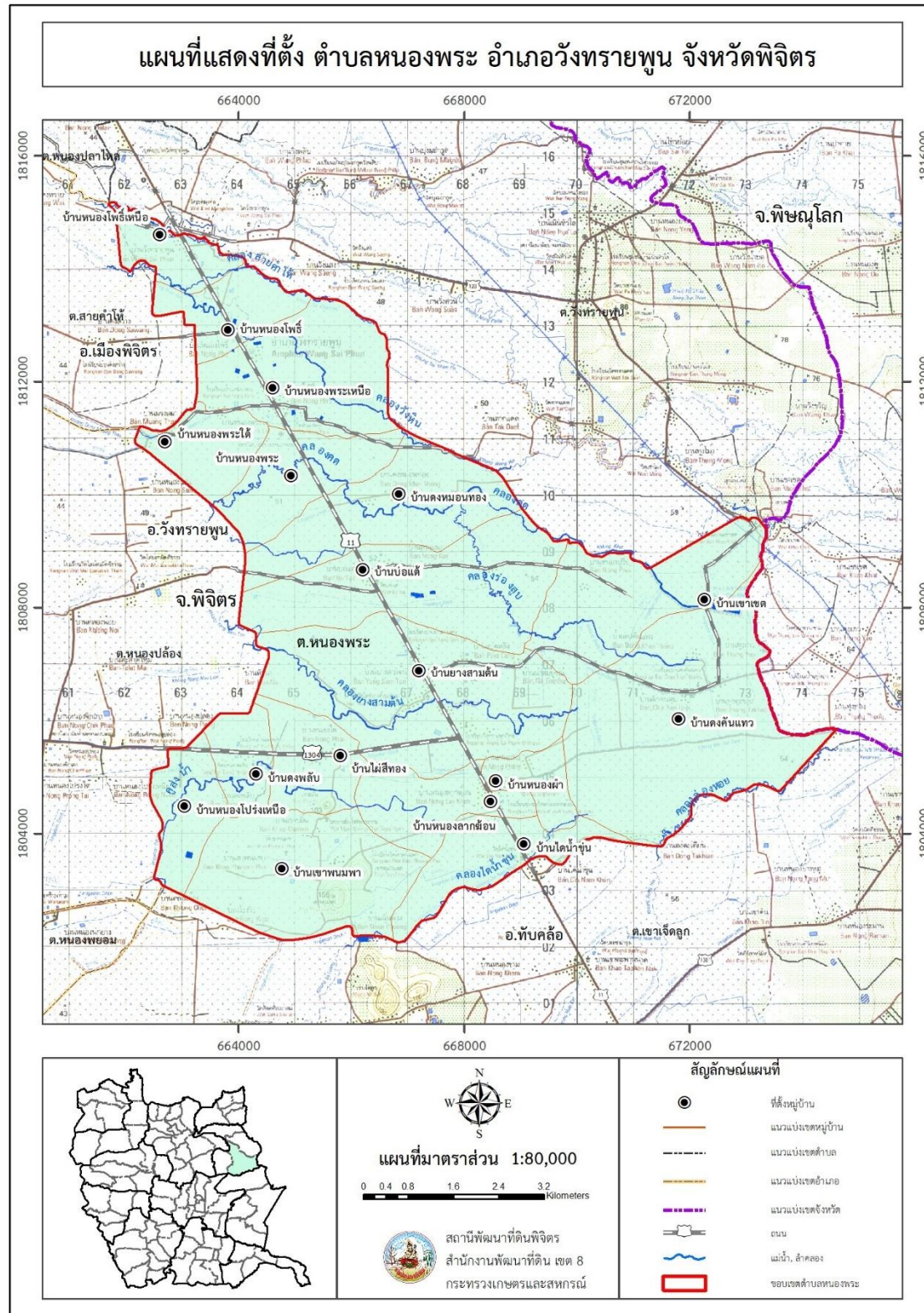
(องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ, 2564)

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตรและมีภูเขาสองลูก คือเขาขมิ้นอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 12 บ้านไผ่สีทอง และเขาพนมพา หมู่ที่ 7 บ้านเขาพนมพา เป็นเนินเขาขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นลูกโดด ครอบคลุมพื้นที่ 200 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ มีต้นไม้ปกคลุมหนาแน่น มีความลาดชัน 15 องศา และสูงจากน้ำทะเลระดับปานกลาง 50 – 155 เมตร ชนิดดินเป็นหินภูเขาไฟชนิดไรโอไลท์แอนดีไซต์ บริเวณโดยรอบเขาพนมพาจะเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ (รูปที่ 2-2)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 2-2 ภูมิประเทศ ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

2.4 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดพิจิตร มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดพิจิตร ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดพิจิตรมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่ง พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดพิจิตรมี ฝนตกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดพิจิตร พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มี อากาศหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคมและมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดพิจิตรอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง อุณหภูมิเฉลี่ยจึงค่อนข้างสูงตลอดปี อุณหภูมิ เฉลี่ยทั้งปี 27.9 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนมีอากาศร้อนอบอ้าว ตลอดทั้งปีมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.4 องศาเซลเซียส โดยในเดือนเมษายนมีอากาศร้อนที่สุด แต่อุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ 36.9 องศาเซลเซียส ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.4 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดอยู่ในเดือนมกราคมและธันวาคม อุณหภูมิต่ำที่สุดของ จังหวัดนี้ 19.3 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

บริเวณจังหวัดพิจิตรมีปริมาณฝนรวม 1256.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 115.6 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนรวม 225.5 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 20.3 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลบ้านหนองพระมีฝนอยู่ในช่วง 1,200-1,350 มิลลิเมตร (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2563)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 14 ปี (ปี 2549-2562) ณ สถานีตรวจอากาศพิจิตรได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคาย

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมมูลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนต้นพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน

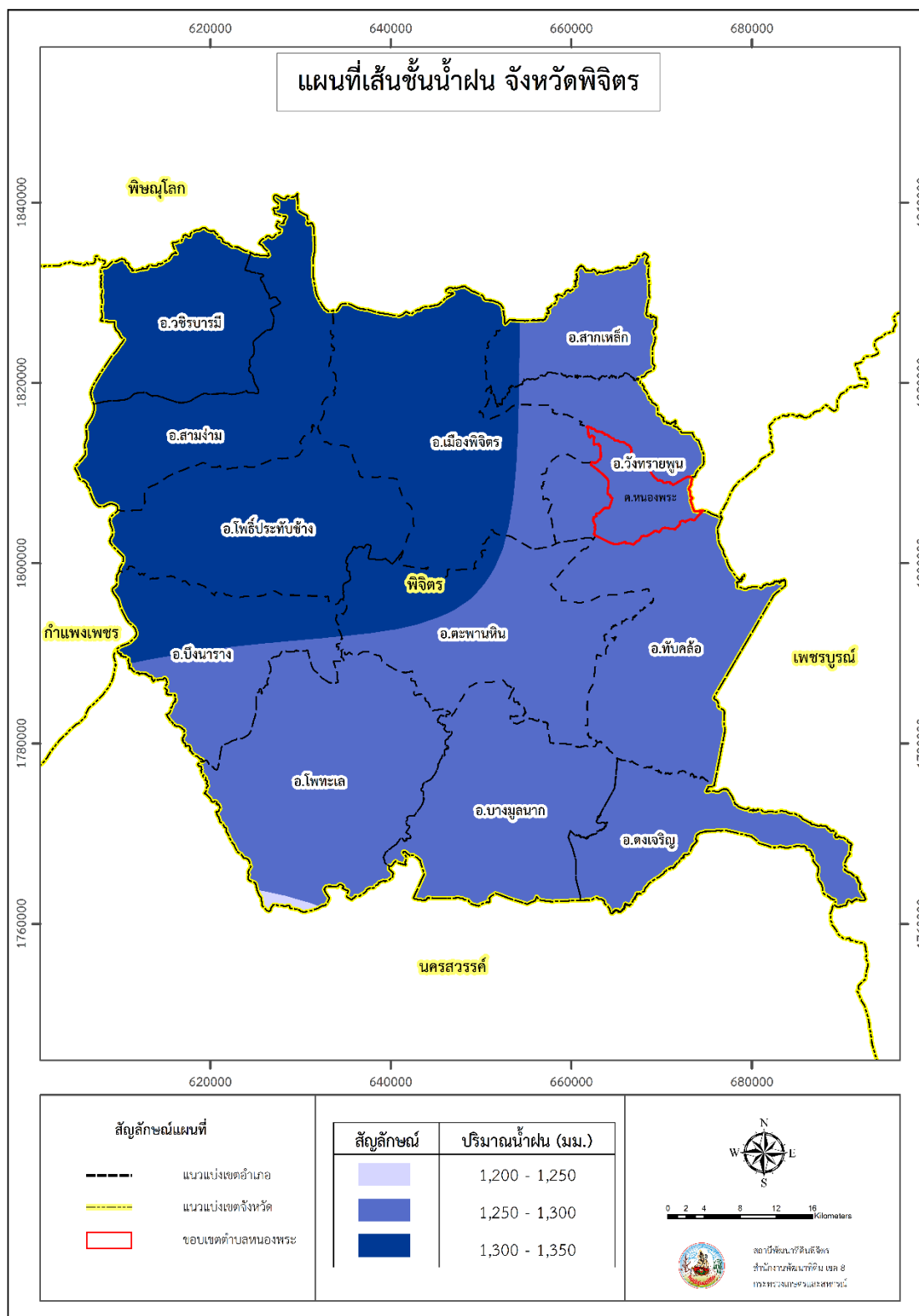
(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-3 ถึง รูปที่ 2-4)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ปี 2549-2562

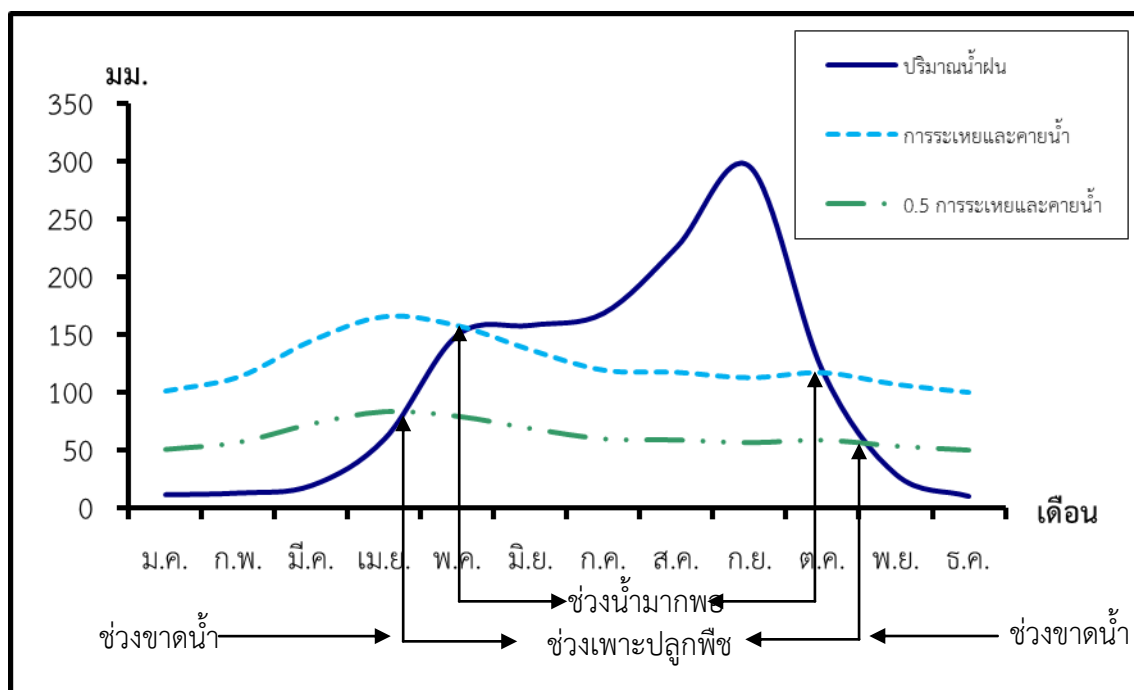
เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้ การ* (มม.)	การระเหย และการคาย น้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	19.3	31.1	24.7	76.0	11.3	1.9	11.1	100.4
ก.พ.	21.3	33.3	26.8	74.0	12.8	1.7	12.5	112.6
มี.ค.	23.6	35.2	28.8	72.0	19.3	3.4	18.7	143.8
เม.ย.	25.2	36.9	30.6	68.0	59.6	5.8	53.9	164.7
พ.ค.	25.5	35.4	29.9	75.0	149.5	13.3	113.7	156.9
มิ.ย.	25.1	34.1	29.1	79.0	157.8	15.4	118.0	135.9
ก.ค.	24.8	32.9	28.3	82.0	168.3	19.2	123.0	118.4
ส.ค.	24.7	32.5	28.1	83.0	225.5	20.3	144.1	116.6
ก.ย.	24.8	32.6	28.2	84.0	295.1	18.9	154.5	111.9
ต.ค.	24.5	32.7	28.1	82.0	118.1	11.7	95.8	116.3
พ.ย.	22.5	32.7	27.1	78.0	29.0	3.0	27.7	106.2
ธ.ค.	19.7	31.2	25.0	76.0	9.9	1.0	9.7	99.2
รวม	-	-	-	-	1,256.2	115.6	882.7	1,482.8
เฉลี่ย	23.4	33.4	27.9	77.4	-	-	-	-

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2563)

รูปที่ 2-3 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 2-4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพิจิตร

2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,316 ไร่ หรือร้อยละ 6.55 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 45,192 ไร่ หรือร้อยละ 89.24 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 43,142 ไร่ หรือร้อยละ 85.19 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว
 - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,086 ไร่ หรือร้อยละ 2.14 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง พริก
 - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 355 ไร่ หรือร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสม ปาล์ม น้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก
 - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 314 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม มะม่วง กล้วย ฝรั่ง มะนาว
 - 2.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 123 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ
 - 2.6) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 101 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนร้าง โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก และโรงเรือนเลี้ยงสุกร
 - 2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 71 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 255 ไร่ หรือร้อยละ 0.50 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบ สมบูรณ์

4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,240 ไร่ หรือร้อยละ 2.45 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 640 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พุทองหญ้าสลับ ไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ เหมืองแร่ พื้นที่ถม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า พื้นที่ลุ่ม

(ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,316	6.55
A	พื้นที่เกษตรกรรม	45,192	89.24
A101	นาข้าว	43,142	85.19
A202	ข้าวโพด	104	0.21
A203	อ้อย	885	1.75
A204	มันสำปะหลัง	88	0.17
A229	พริก	9	0.02
A301	ไม้ยืนต้นผสม	28	0.06
A303	ปาล์มน้ำมัน	44	0.09
A304	ยูคาลิปตัส	164	0.32
A305	สัก	119	0.24
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	1	0.00
A401	ไม้ผลผสม	70	0.14
A407	มะม่วง	198	0.39
A411	กล้วย	4	0.01
A414	ฝรั่ง	3	0.01
A422	มะนาว	38	0.07
A502	พืชผัก	118	0.23
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	5	0.01
A700	โรงเรือนร้าง	44	0.09
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	38	0.08
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	19	0.04
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	71	0.14
F	พื้นที่ป่าไม้	255	0.50
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	255	0.50

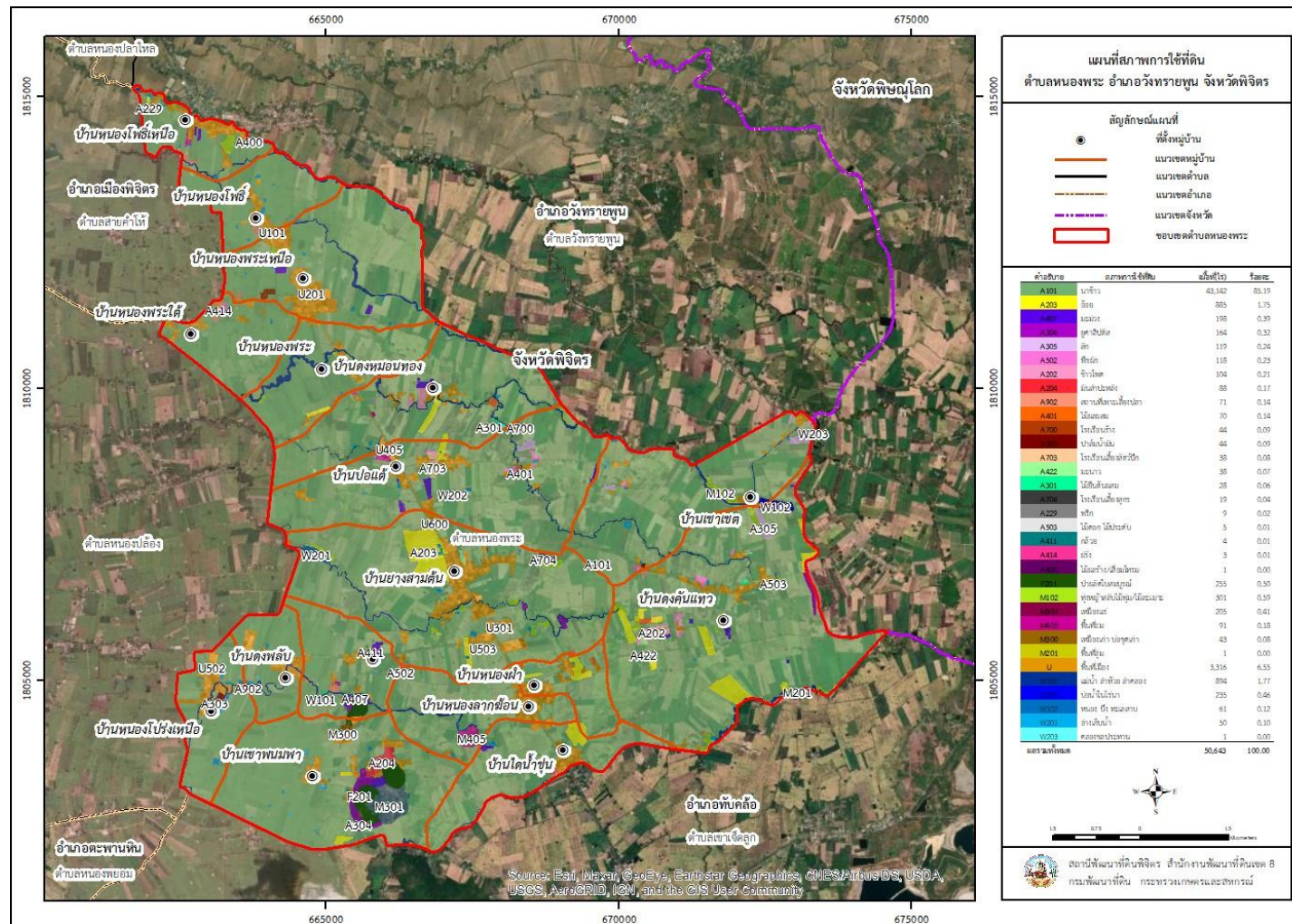
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	640	1.26
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	301	0.59
M201	พื้นที่ลุ่ม	1	0.00
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	43	0.08
M301	เหมืองแร่	205	0.41
M405	พื้นที่ถม	91	0.18
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,240	2.45
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	894	1.77
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	61	0.12
W201	อ่างเก็บน้ำ	50	0.10
W202	บ่อน้ำในไร่นา	235	0.46
W203	คลองชลประทาน	1	0.00
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		50,643	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 2-5 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2561 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหนองพระ มีประชากรรวม 6,967 คน แยกเป็นชาย 3,481 คน เป็นหญิง 3,486 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 95.50 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,563 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,250 ครัวเรือน หรือร้อยละ 48.77 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,313 ครัวเรือน หรือร้อยละ 76.23 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-6

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ปี 2564

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลหนองพระ	2,649	3,416	3,431	6,847
หมู่ที่ 1 บ้านหนองลากซ้อน	339	383	401	784
หมู่ที่ 2 บ้านยางสามต้น	410	476	509	985
หมู่ที่ 3 บ้านบ่อแต้	207	313	309	622
หมู่ที่ 4 บ้านหนองพระ	151	202	183	385
หมู่ที่ 5 บ้านหนองโพธิ์	82	99	100	199
หมู่ที่ 6 บ้านดงพลับ	125	188	163	351
หมู่ที่ 7 บ้านเขาพนมพา	210	298	292	590
หมู่ที่ 8 บ้านเขาเขต	113	144	157	301
หมู่ที่ 9 บ้านดงคันเทว	170	255	251	506
หมู่ที่ 10 บ้านได้น้ำขุ่น	100	131	142	273
หมู่ที่ 11 บ้านหนองผำ	70	125	102	227
หมู่ที่ 12 บ้านไผ่สีทอง	89	94	114	208
หมู่ที่ 13 บ้านดงหมอนทอง	93	159	153	312
หมู่ที่ 14 บ้านหนองพระใต้	109	131	139	270
หมู่ที่ 15 บ้านหนองโพธิ์เงิน	20	28	29	57
หมู่ที่ 16 บ้านหนองพระเหนือ	276	248	269	517
หมู่ที่ 17 บ้านหนองโป่งเหนือ	85	142	118	260

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ (2564)

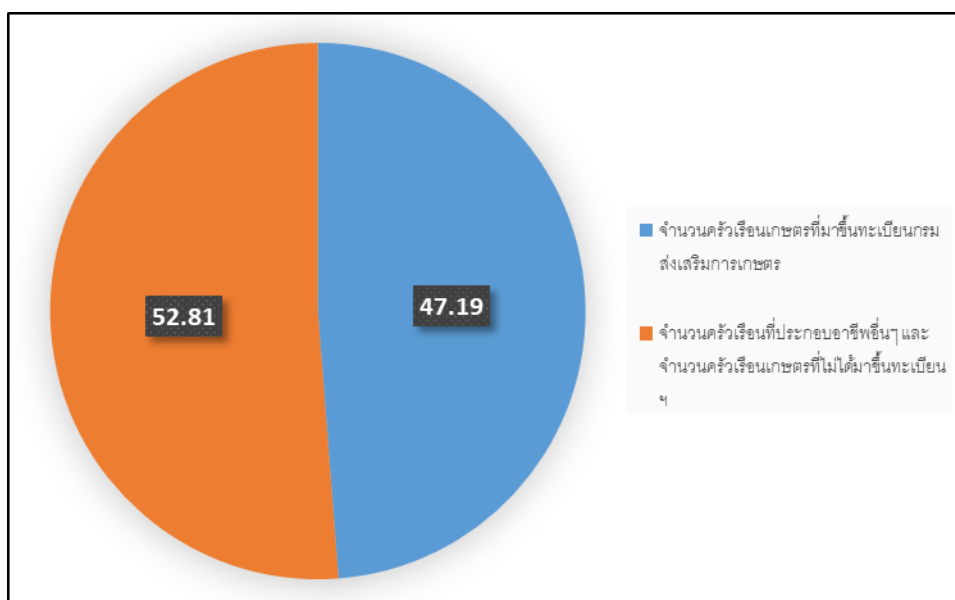
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ปี 2564

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	2,649	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,250	47.19
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,399	52.81

ที่มา: 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ (2564)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-6 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2564 สภาพทั่วไปของตำบลหนองพระ ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลหนองพระ มีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 สายถนนเขาทราย - วังทอง เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคม มีเส้นทางหลวงชนบทเลขที่ 3104 บ้านยางสามต้น - หัวดง เข้าสู่จังหวัดพิจิตร และเส้นทางหลวงชนบทบ้านยางสามต้น - หุ่งโหม่ง และได้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ประชาชนสามารถสัญจรได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลหนองพระมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน และมีการขยายเขตไฟฟ้าเป็นบางจุด

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลหนองพระมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค จากระบบประปาส่วนภูมิภาค 6 หมู่บ้าน และระบบประปาบาดาล 11 หมู่บ้าน

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนในเขตตำบลหนองพระมีจำนวน 4 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 2 แห่ง สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง มีวัด 4 แห่ง สำนักสงฆ์ 5 แห่ง สถานีตำรวจ 1 แห่ง ศูนย์ OTOP ตำบล 1 แห่ง วิสาหกิจชุมชน 4 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 17 แห่ง

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่ตำบลหนองพระ มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ วัดไตรยางค์วนาราม (วัดยางสามต้น) และอ่างเก็บน้ำหุ่งตะขาบ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ปี 2564

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
สระเก็บน้ำ	7
แก้มลิง	2
อ่างเก็บน้ำ	2
คลอง	9
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	2
โรงเรียนขยายโอกาส	1
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	2
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
วัด	4
สำนักสงฆ์	5
คริสตจักรไทวังทรายพูน	1
สถานีตำรวจ	1
ศูนย์ OTOP ตำบล	1
วิสาหกิจชุมชน	4
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	17
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
วัดไตรยางค์วนาราม	1
อ่างเก็บน้ำทุ่งตะขาบ	1

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ (2564)

7) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอдинอาสาในตำบลหนองพระมีจำนวน 17 ราย คือ

1. นายพวง	อินอัน	หมอдинอาสาระดับอำเภอ
2. นางสาวอัมพร	พุกขำ	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นางนิวาภรณ์	ยาดา	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นางสาวพรพรรณ	เรียวภูษี	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายบรรทม	จินกลี	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายสุวิทย์	กระเร็น	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นางสาวาล	พิจิตรศิริ	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นางยุพา	พลูสม	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายสุรินทร์	ทองทรัพย์	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นายสุวรรณ	พงษ์เจริญ	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นางนงคณุช	จันทร์แจ่ม	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นายตระกูล	หมวกอินทร์	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
13. นายสมชาย	จันทร์เจริญ	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
14. นายสมัคร	เฉลิมทรัพย์	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
15. นางสาวสมพิศ	ทองศรี	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
16. นายบุญไทย	เยาวสัย	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
17. นายภูพาน	เนตคำ	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลหนองพระ ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน มะม่วง กล้วย ฝรั่ง มะนาว ปาล์มน้ำมัน ทำไร่ ข้าวโพด อ้อย และพริก อาชีพรอง คือ การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย เลี้ยงปลา หรือทำการค้าขาย นอกจากนี้หลังฤดูการทำนา ชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างเสริม เช่น กรรมกรหรืองานก่อสร้าง

8.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลหนองพระ เป็นพื้นที่เหมาะทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน และมีอาชีพเสริม เช่น ค้าขายและรับจ้างทั่วไป

8.2) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากคนภายในตำบลเพราะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นรับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้าง และงานอื่นๆ

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าที่จัดสรรหนองปลาไหล หัวดง เขาทราย เขาพระ อำเภอวังทรายพูน

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี

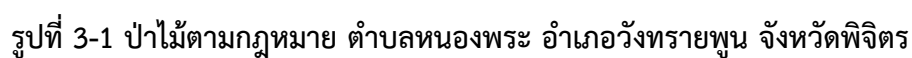
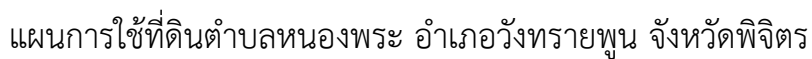
รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าที่จัดสรรหนองปลาไหล หัวดง เขาทราย เขาพระ อำเภอวังทรายพูน	เล่ม 60 ตอนที่ 39ก ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2486	351

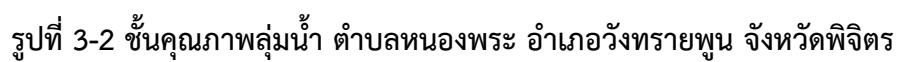
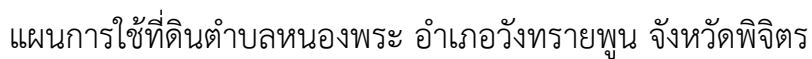
2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 309 ไร่

- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 50,334 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองดงม่วงเฒ่า คลองไต้น้ำขุ่น คลองวังหิน คลองสายคำไห้ คลองสายคำไห้ คลองคด คลองยางสามต้น คลองร่องสุบ คลองล่องหอย คลองวังหิน คลองสระหลวง คลองหนองไม้เหี้ยม คลองห้วยหิน หนองเขาเขต

2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา จำนวน 462 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 18 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

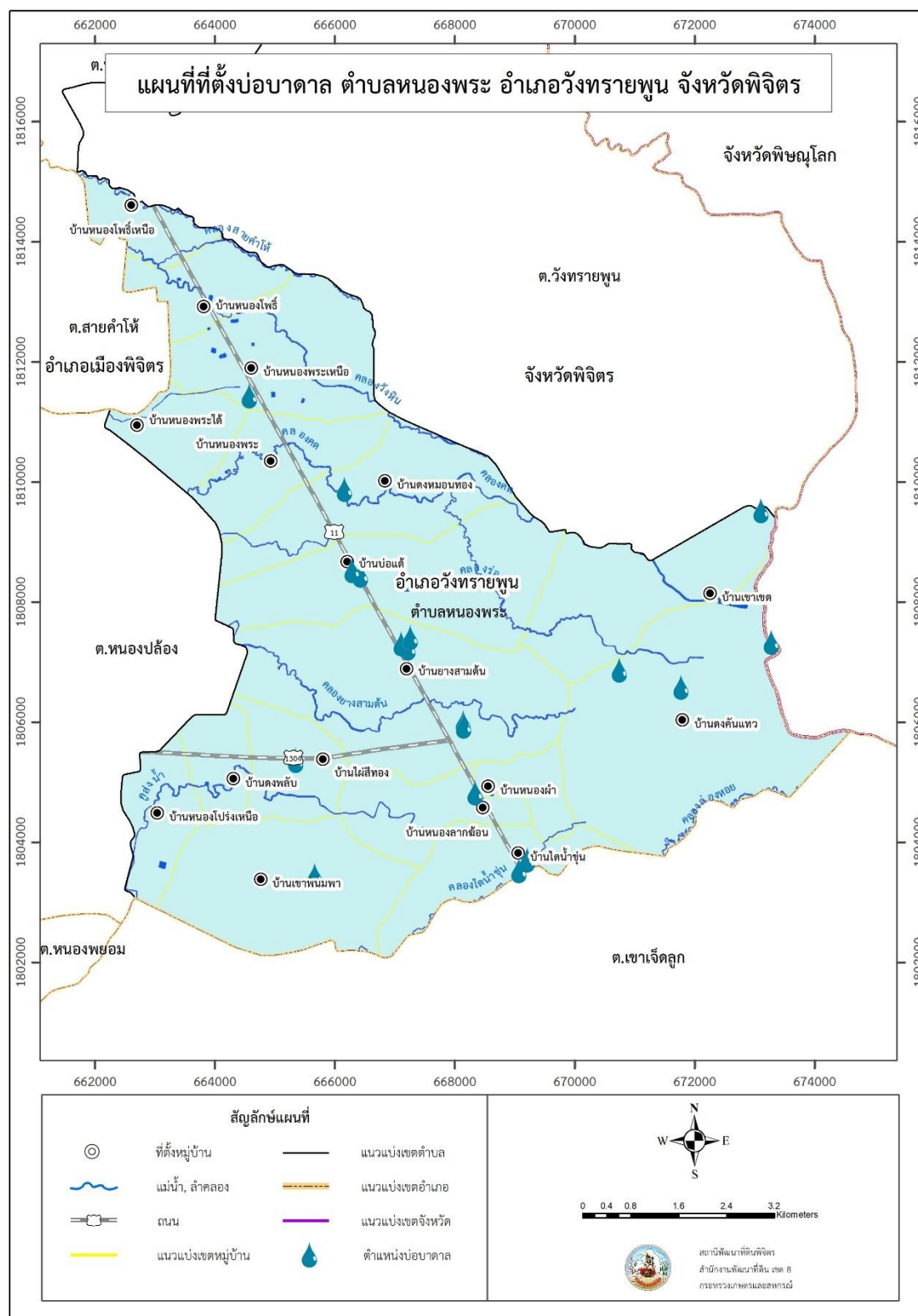
ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	16.340400	100.565400	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	102.00	17.00
2	16.318553	100.575701	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	48.80	33.00
3	16.329158	100.573961	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	50.00	27.00
4	16.341068	100.564341	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	45.00	23.26
5	16.328607	100.573994	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	45.00	26.70
6	16.308380	100.583780	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	30.00	4.50
7	16.306782	100.582429	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	31.50	3.86
8	16.323622	100.547768	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	47.20	35.00
9	16.364404	100.555681	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	35.20	3.00
10	16.351462	100.558096	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	42.00	4.74
11	16.352177	100.556801	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	50.00	15.00
12	16.378583	100.540927	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	72.00	58.50
13	16.342006	100.565818	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	24.70	18.30
14	16.306286	100.550570	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	60.00	2.00
15	16.360714	100.620725	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	48.00	6.00
16	16.340885	100.622125	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	36.60	5.00
17	16.334197	100.608003	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	30.50	3.00
18	16.336882	100.598376	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	43.50	6.00

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

รูปที่ 3-3 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ้านหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย

1) ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินเหนียวละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว (AC-pd,f) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA : ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินเหนียวละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 231 ไร่ หรือร้อยละ 0.46 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินเฉื่อยกลับที่เป็นดินร่วนละเอียด (CL-fl) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sIA : ดินเฉื่อยกลับที่เป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,096 ไร่ หรือร้อยละ 4.14 ของพื้นที่ตำบล

3) ดินเฉื่อยกลับที่มีการระบายน้ำเลว (CL-pd) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน CL-pd-sicIA : ดินเฉื่อยกลับที่มีการระบายน้ำเลว ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,409 ไร่ หรือร้อยละ 2.78 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินเฉื่อยกลับ (CI) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน CI-sicIA : ชุดดินเฉื่อยกลับ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 13,776 ไร่ หรือร้อยละ 27.20 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินโคกสำโรง (Ksr) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ksr-sclA : ชุดดินโคกสำโรง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,810 ไร่ หรือร้อยละ 15.42 ของพื้นที่ตำบล

6) ดินไพศาลที่เป็นดินร่วนละเอียด (Phi-fl) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g : ดินไพศาลที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ พบชั้นกรวดหรือเศษหินปะปนอยู่อย่างหนาแน่น ภายใต้อายุ 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,284 ไร่ หรือร้อยละ 2.54 ของพื้นที่ตำบล

7) ชุดดินไพศาล (Phi) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD : ชุดดินไพศาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินพิจิตร (Pic) สภาพพื้นที่เป็นราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี ปานกลาง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicA : ชุดดินพิจิตร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย แปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 23,646 ไร่ หรือร้อยละ 46.69 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินสุโขทัย (Skt) สภาพพื้นที่เป็นราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำ ค่อนข้างเลว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Skt-sicA : ชุดดินสุโขทัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย แปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล

10) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 352 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC-pd,f-clA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินเหนียวละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	231	0.46
CL-fl-sIA	ดินเหนียวลึบที่เป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,096	4.14
CL-pd-sicIA	ดินเหนียวลึบที่มีการระบายน้ำเลว ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,409	2.78
CL-sicIA	ชุดดินเหนียวลึบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	13,776	27.20
Ksr-sclA	ชุดดินโคกสำโรง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	7,810	15.42
Phi-fl-sIB/d4g	ดินไพศาลีที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ พบชั้นกรวดหรือเศษหิน ปะปนอยู่อย่างหนาแน่น ภายในความลึก 100-150 เซนติเมตร	1,284	2.54
Phi-gclD	ชุดดินไพศาลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	31	0.06
Pic-sicIA	ชุดดินพิจิตร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	23,646	46.69
Skt-sicIA	ชุดดินสุขโขทัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	8	0.02
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	352	0.69
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	50,643	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

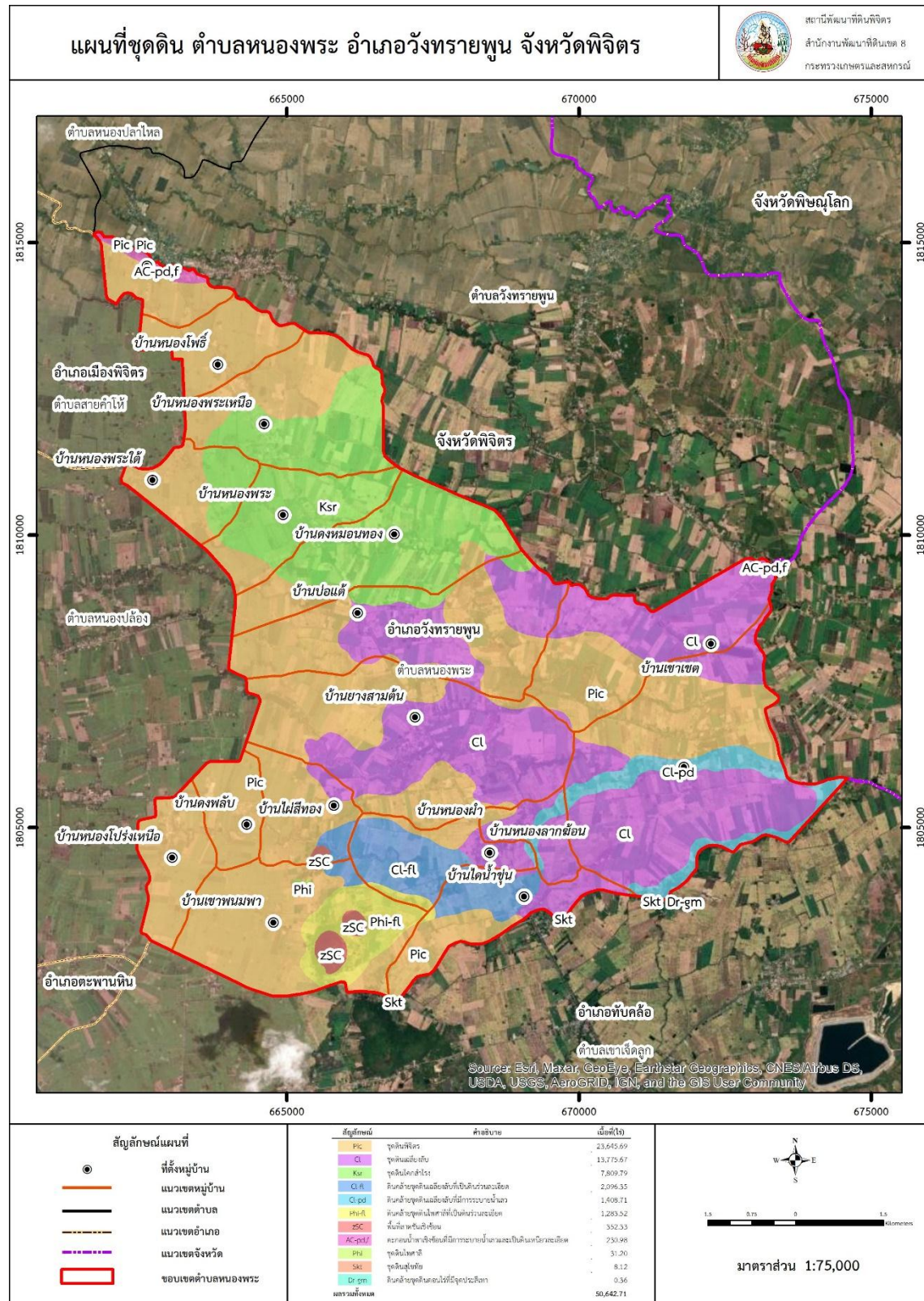
ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	CEC (meq/g)	BS (%)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
AC-pd,f-clA	0-2	เลว	ลึกมาก	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	231	0.46
Cl-fl-sLA	0-2	ค่อนข้างเลว	ลึกมาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	2,096	4.14
Cl-pd-sicLA	0-2	เลว	ลึกมาก	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	1,409	2.78
Cl-sicLA	0-2	ค่อนข้างเลว	ลึกมาก	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	13,776	27.2
Ksr-sLA	0-2	ค่อนข้างเลว	ลึกมาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	7,810	15.42
Phi-fl-sLB/d4g	2-5	ดี	ลึกปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	1,284	2.54
Phi-gclD	12-20	ดี	ตื้น	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	31	0.06
Pic-sicLA	0-2	ดีปานกลาง	ลึกมาก	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	23,646	46.69
Skt-sicLA	0-2	ค่อนข้างเลว	ลึกมาก	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	8	0.02
SC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	352	0.69
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										50,643	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 3-6 ทรัพยากรดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลหนองพระ คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดแคลนน้ำ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลหนองพระ มีความต้องการ 2 ประการ คือ

1) แก้ไขปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

1) กรณีการแก้ไขปัญหาคความอุดมสมบูรณ์ของดิน นั้น

จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลหนองพระ พบว่า ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (Ph 5.5-6.5) ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลหนองพระคือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 462 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

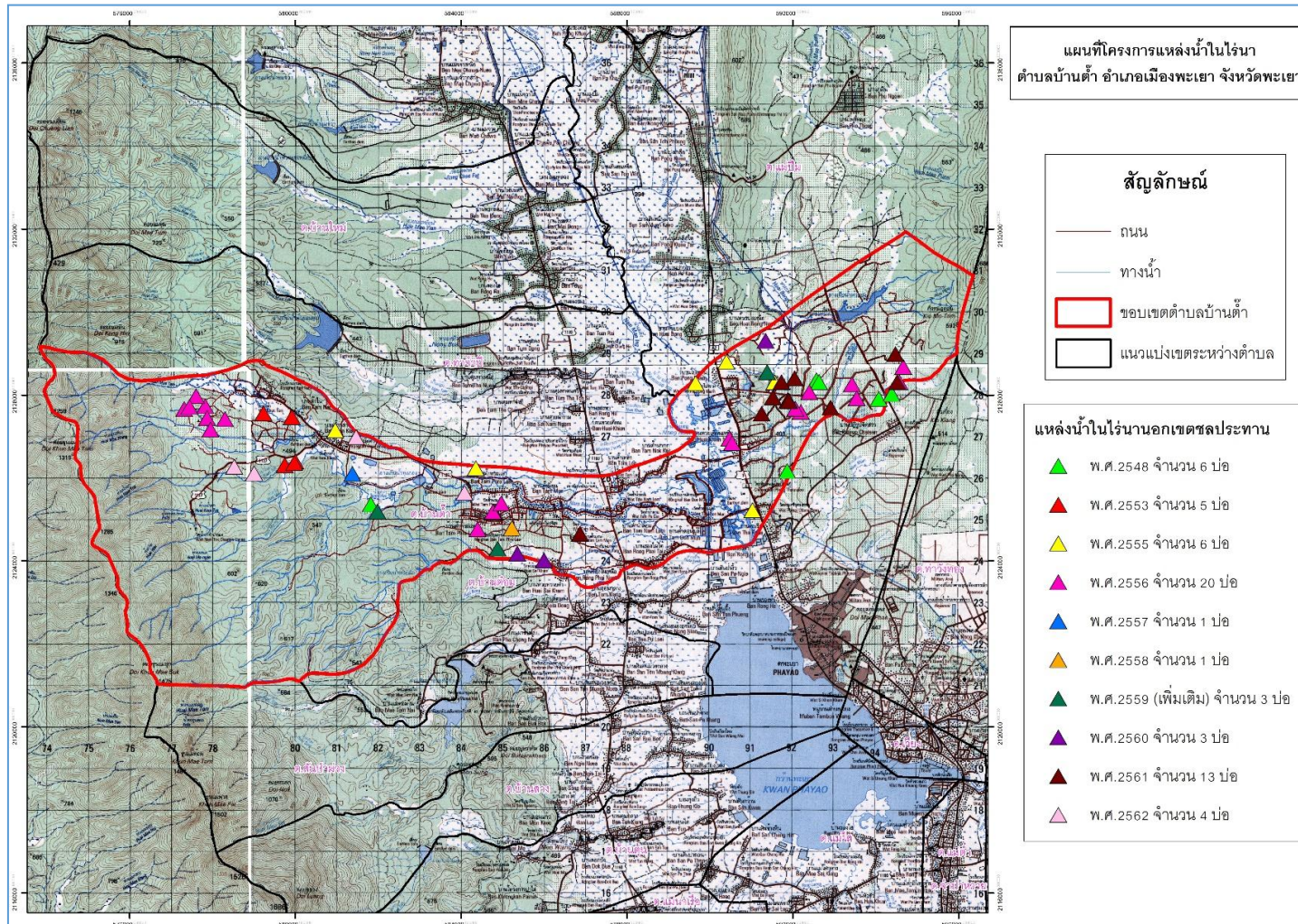

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2551	78
2556	124
2557	91
2558	75
2559	11
2560	13
2561	21
2562	22
2563	17
2564	10

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมกับชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 4 ประการ คือ
 - 1.1) ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน (ร่อนน้ำล้นอ่างเก็บน้ำจาก อ.เนินมะปราง พล. และ อ.วังโป่ง พท.)
 - 1.2) ดินเสื่อมโทรม
 - 1.3) ราคาผลผลิตตกต่ำ
 - 1.4) ไร่กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ
 - 2.1) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
 - 2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.3) ต้องการลดต้นทุนการเกษตร
 - 2.4) ปัญหาการไร่กรรมสิทธิ์
- 3) **สถานะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ
 - 3.1) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
 - 3.3) ระบบกระจายน้ำไม่ถึง
 - 3.4) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
 - 3.5) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน และค่าเช่าที่ดินราคาแพง
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ
 - 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเหินจากตะกอน และไม่เพียงพอ
 - 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนสูง
 - 4.3) รายได้น้อย
 - 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
 - 4.5) ขายสินค้าที่มีคุณภาพดีแต่ได้ราคาตลาดทั่วไป
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
อดีต-ปัจจุบัน
 - 1) แหล่งน้ำ/ขุดลอกคลอง
 - 2) บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 3) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปูนโดโลไมท์
 - 4) ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้น กักเก็บน้ำ
 - 5) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชเป็นเกษตรผสมผสาน

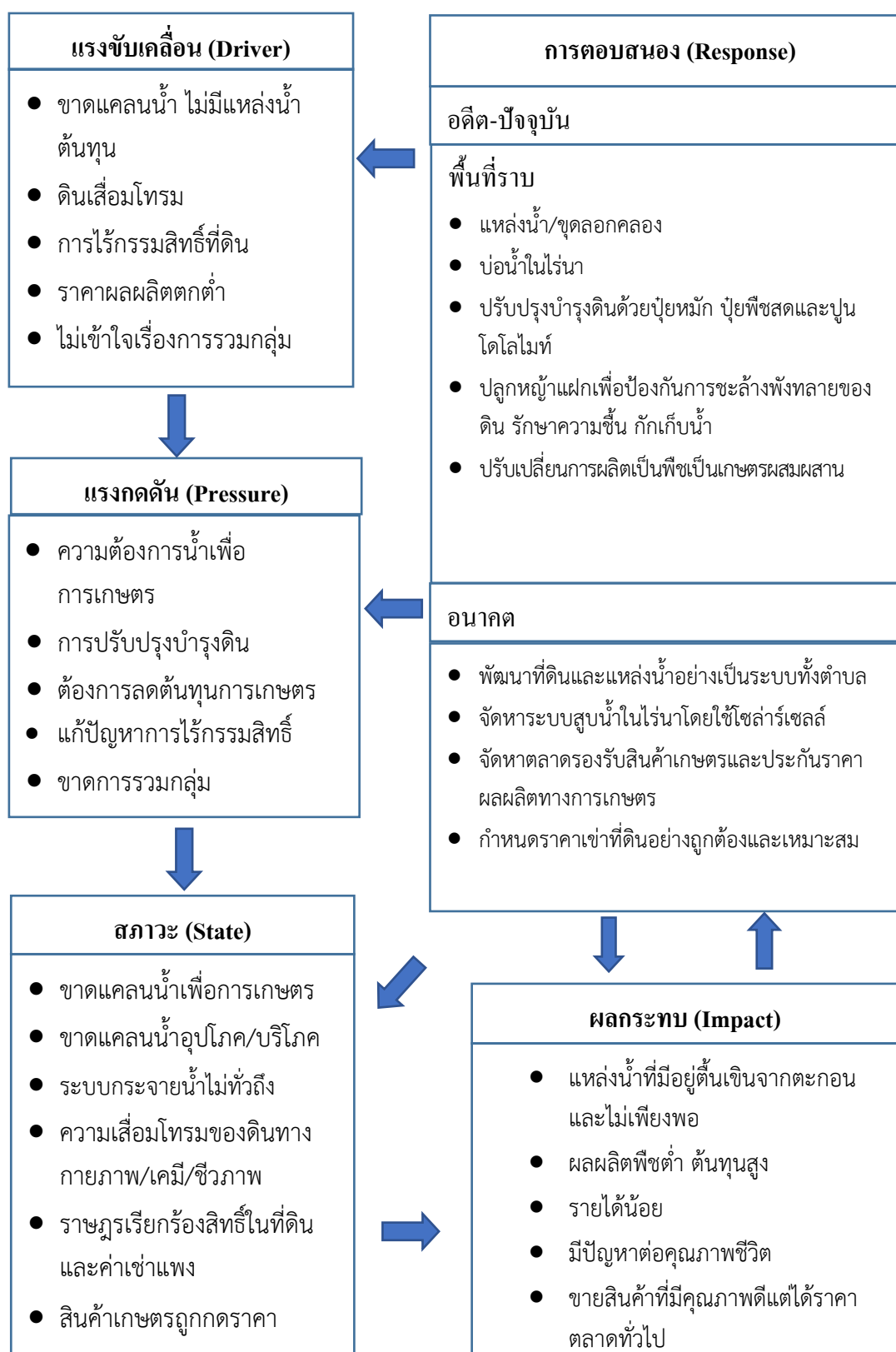

อนาคต

- 1) พัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำอย่างเป็นระบบทั้งตำบล
- 2) จัดหาระบบสูบน้ำในไร่นาโดยใช้โซลาร์เซลล์
- 3) จัดหาตลาดรองรับสินค้าเกษตรและประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร
- 4) ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 5) กำหนดราคาเช่าที่ดินอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 6) การรวมกลุ่มผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น แตงโม ข้าวอินทรีย์ และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน

จังหวัดพิจิตร

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตีสอง และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้าพันธุ์พิษณุโลก 2 หอมมะลิ 105 ข้าวเหนียวพันธุ์สันป่าตอง 1

2) ข้าวนาปี-ข้าวนาปรัง เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกข้าวนาปรังในช่วงฤดูฝนเช่นกัน โดยสูบน้ำจากคลองส่งน้ำระหว่างเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน เนื่องจากช่วงแล้ง แหล่งน้ำไม่เพียงพอ

3) ข้าวนาปี-พืชไร่ เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ ถั่วเขียว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ระหว่างเดือนธันวาคมถึงมีนาคม

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) พืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง ฝรั่ง และพริก

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 5 ชุดดิน และ 4 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร มี 18 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (หลังนา) อ้อย มันสำปะหลัง ถั่วเขียว (หลังนา) แตงโม (หลังนา) พริก (หลังนา) ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก มะม่วง กล้วย ฝรั่ง มะนาว แก้วมังกร ส้มโอ มะปราง/มะยงชิด และแตงกวา (หลังนา)

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ (บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพัก, 2542) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) และความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-fl-sIA, Cl-pd-sicIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA, Pic-sicIA และ Skt-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (หลังนา)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g และ Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cl-fl-sIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA, Phi-gclD และ Skt-sicIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA และ Cl-pd-sicIA

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cl-fl-sIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA, Phi-fl-sIB/d4g, Pic-sicIA และ Skt-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-pd-sicIA และ Phi-gclD

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g และ Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) และสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-fl-sIA, Cl-pd-sicIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA และ Skt-sicIA

ถั่วเขียว (หลังนา)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g และ Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sLA, CL-sicLA, Ksr-sclA, Phi-gclD และ Skt-sicLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA และ CL-pd-sicLA

แดงโม (หลังนา)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sLB/d4g และ Pic-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, CL-fl-sLA, CL-pd-sicLA, CL-sicLA, Ksr-sclA และ Skt-sicLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD

พริก (หลังนา)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sLB/d4g และ Pic-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sLA, CL-sicLA, Ksr-sclA และ Skt-sicLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, CL-pd-sicLA และ Phi-gclD

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) และความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, CL-fl-sLA, CL-pd-sicLA, CL-sicLA, Ksr-sclA, Phi-fl-sLB/d4g, Pic-sicLA และ Skt-sicLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD

ยูคาลิปตัส

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) และความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sLA, CL-sicLA, Ksr-sclA, Phi-fl-sLB/d4g, Pic-sicLA และ Skt-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, CL-pd-sicLA และ Phi-gclD

สั๊ก

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) และความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sLA, CL-sicLA, Ksr-sclA, Pic-sicLA และ Skt-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sLB/d4g

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, CL-pd-sicLA และ Phi-gclD

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sIA, CL-sicIA, Ksr-sclA, Phi-fl-sIB/d4g และ Skt-sicIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-pd-sicIA และ Phi-gclD

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sIA, CL-sicIA, Ksr-sclA และ Skt-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-pd-sicIA และ Phi-fl-sIB/d4g

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD

ฝรั่ง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g และ Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน CL-fl-sIA, CL-sicIA, Ksr-sclA, Phi-gclD และ Skt-sicIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA และ Cl-pd-sicIA

มะนาว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cl-fl-sLA, Cl-sicLA, Ksr-sclA, Phi-fl-sLB/d4g และ Skt-sicLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-pd-sicLA และ Phi-gclD

แก้วมังกร

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cl-fl-sLA, Cl-sicLA, Ksr-sclA, Phi-fl-sLB/d4g และ Skt-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-gclD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA และ Cl-pd-sicLA

ส้มโอ

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cl-fl-sIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA, Phi-fl-sIB/d4g และ Skt-sicIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-pd-sicIA และ Phi-gclD

มะปราง/มะยงชิด

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cl-fl-sIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA, Phi-fl-sIB/d4g และ Skt-sicIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-pd-sicIA และ Phi-gclD

แตงกวา (หลั้งนา)

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-sIB/d4g และ Pic-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) และความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,f-clA, Cl-fl-sIA, Cl-pd-sicIA, Cl-sicIA, Ksr-sclA, Phi-gclD และ Skt-sicIA

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (หลังนา)	อ้อย	มันสำปะหลัง (หลังนา)	ถั่วเขียว	แตงโม (หลังนา)	พริก (หลังนา)	ปาล์มน้ำมัน	ยูคาลิปตัส
AC-pd,f-clA	S2m	N	S3o	N	N	S3o	N	S3om	S3o
Cl-fl-slA	S2m	S3o	S2oms	N	S3o	S3o	S3o	S3m	S2om
Cl-pd-siclA	S2m	N	S3o	N	N	S3o	N	S3om	S3o
Cl-siclA	S2m	S3o	S2oms	N	S3o	S3o	S3o	S3m	S2om
Ksr-sclA	S2m	S3o	S2oms	N	S3o	S3o	S3o	S3m	S2om
Phi-fl-slB/d4g	S3o	S2r	S2rms	S2r	S2s	S2rs	S2rs	S3rm	S2rm
Phi-gclD	N	S3er	S3er	S3er	S3e	N	N	N	S3er
Pic-siclA	S2om	S2o	S2oms	S2o	S2os	S2s	S2os	S3m	S2m
Skt-siclA	S2m	S3o	S2oms	N	S3o	S3o	S3o	S3m	S2om

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

r = สภาพการหยั่งลึกของราก

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	สั๊ก	มะม่วง	กล้วย	ฝรั่ง	มะนาว	แก้วมังกร	ส้มโอ	มะปราง/ มะยงชิด	แตงกวา (หลังนา)
AC-pd,f-clA	N	N	S3o	N	N	N	N	N	S3o
Cl-fl-slA	S2om	S3o	S2o	S3o	S3o	S2o	S3o	S3o	S3o
Cl-pd-siclA	N	N	S3o	N	N	N	N	N	S3o
Cl-siclA	S2om	S3o	S2o	S3o	S3o	S2o	S3o	S3o	S3o
Ksr-sclA	S2om	S3o	S2o	S3o	S3o	S2o	S3o	S3o	S3o
Phi-fl-slB/d4g	S3r	S3r	S3r	S2r	S3r	S2r	S3r	S3r	S1
Phi-gclD	N	N	N	S3er	N	S3r	N	N	S3er
Pic-siclA	S2m	S2s	S1	S2o	S2oms	S1	S2oms	S2s	S1
Skt-siclA	S2om	S3o	S2o	S3o	S3o	S2o	S3o	S3o	S3o

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเลนโยบายเร่งด่วน 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่าง ยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565 ฉบับทบทวน 2 ธันวาคม 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตร ปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการ บริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน
8	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน 6 มีนาคม 2562	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป การตลาดของ สินค้าเกษตรปลอดภัยและอินทรีย์ด้วยนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าและ ยกระดับขีดความสามารถ ในการแข่งขัน
9	แผนพัฒนาจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2565	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การบริหารจัดการน้ำ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล
10	แผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน สิงหาคม 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้าให้กับ เกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 น้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการพัฒนาการเกษตร
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วน จังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน เขตจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สมดุล
13	ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองพระ (พ.ศ. 2561-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562 แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565 ฉบับทบทวน 2 ธันวาคม 2562 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน 6 มีนาคม 2562 แผนพัฒนาจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน สิงหาคม 2562 ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2564) ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. 2561-2565) และยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ (พ.ศ. 2561-2565) เป็นแนวทาง

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตพื้นที่แหล่งน้ำ และเขตพื้นที่อื่น ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	255	0.5
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	45,069	89.99
2.1 เขตนาข้าว	43,142	85.19
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	42,285	83.5
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	857	1.69
2.2 เขตปลูกพืชไร่	1,086	2.14
1) เขตปลูกมันสำปะหลัง	88	0.17
2) เขตปลูกอ้อย	885	1.75
3) เขตปลูกข้าวโพด	104	0.21
4) เขตปลูกพริก	9	0.02
2.3 เขตปลูกไม้ผล	314	0.62
1) เขตปลูกไม้ผลผสม	71	0.14
2) เขตปลูกมะม่วง	198	0.39
3) เขตปลูกกล้วย	4	0.01
4) เขตปลูกมะนาว	38	0.08
5) เขตปลูกฝรั่ง	3	0.01
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	355	0.7
1) เขตปลูกยูคาลิปตัส	164	0.32
2) เขตปลูกสัก	119	0.23
3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	44	0.09
4) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม	28	0.06
2.5 เขตปลูกพืชสวน	123	0.24
2.6 เขตปศุสัตว์	101	0.2
2.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	71	0.14
3. เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,316	6.55
4. เขตพื้นที่แหล่งน้ำ	1,241	2.45
5. เขตพื้นที่อื่น ๆ	639	1.26
5.1 เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด	639	1.26
รวม	50,643	100

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตพื้นที่ป่าไม้

มีเนื้อที่ 255 ไร่ หรือร้อยละ 0.5 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่นี้อยู่นอกเขตป่าตามกฎหมาย มีสภาพเป็นป่าผลัดใบหรือสภาพพื้นที่ และทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ มีการตัดต้นไม้เพื่อใช้ประโยชน์ และนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม แต่เนื่องจากข้อจำกัดของลักษณะทางกายภาพของดินและสภาพภูมิประเทศในเขตนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตร เกษตรกรที่ครอบครองที่ดินก็ปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า จึงควรฟื้นฟูให้พื้นที่บริเวณนี้กลับคืนสู่สภาพป่าตามธรรมชาติดั้งเดิม หรือใช้พื้นที่นี้ปลูกไม้โตเร็วในลักษณะของสวนป่าเศรษฐกิจหรือป่าชุมชนของเกษตรกรในพื้นที่

6.4.2 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 45,069 ไร่ หรือร้อยละ 89.99 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 7 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 42,285 ไร่ หรือร้อยละ 83.50 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิจิตร (Pic) ชุดดินเนลียงลับ (CL) ชุดดินโคกสำโรง (Ksr) ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน (Ac) และชุดดินสุโขทัย (Skt) ตามลำดับ

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 857 ไร่ หรือร้อยละ 1.69 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินไพศาลี (Phi) ชุดดินเนลียงลับ (CL) ชุดดินโคกสำโรง (Ksr) ชุดดินพิจิตร (Pic) และดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน (Ac) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากบ่อยครั้ง โดยประสบน้ำท่วมขัง 4-7 ครั้งในรอบ 10 ปี เมื่อถึงฤดูน้ำหลากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน และเป็นพื้นที่แล้งซ้ำซาก ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร
- ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ต้องร่อนน้ำล้นอ่างเก็บน้ำจากอำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในฤดูแล้ง และเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง
- ไม่มีเขตชลประทาน
- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง มีอินทรีย์วัตถุต่ำ และแน่นทึบ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ขุดลอกคลอง ขุดแก้มลิง แหล่งน้ำต่าง ๆ การสร้างคลองส่งน้ำและระบายน้ำ และการเพิ่มท่อลอดตามถนนสายหลักที่สร้างขวางทางเดินน้ำ เพื่อการระบายน้ำในพื้นที่ปลูกข้าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ให้น้ำแช่ขังเป็นเวลานานจนต้นข้าวเสียหาย รวมทั้งบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ
- การปรับปรุงสภาพพื้นที่ในแปลงนาข้าว เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำในระหว่างการเพาะปลูกให้เหมาะสม

- ปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินเพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริมหรือเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เช่น พืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน ถั่วเขียว ถั่วเหลืองฝักสด) พืชผัก (พริก แตงโม แตงกวา/แตงร้าน) ไม้ดอก (บานไม่รู้โรย ดาวเรืองตัดดอก) และพืชปรับปรุงดิน (ปอเทือง)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 1 2 และ 3 ท่อลอด และทางลำเลียงในไร่นา ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการขยายเขตชลประทาน ขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว การใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 88 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินไพศาลี (Phi) ขุดดินพิจิตร (Pic) และขุดดินเฉลี่ยลับ (CL) ตามลำดับ

2.2) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 885 ไร่ หรือร้อยละ 1.75 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินเฉลี่ยลับ (CL) ขุดดินพิจิตร (Pic) ขุดดินโคกสำโรง (Ksr) และขุดดินไพศาลี (Phi) ตามลำดับ

2.3) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 104 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินเฉลี่ยลับ (CL) ขุดดินพิจิตร (Pic) และขุดดินโคกสำโรง (Ksr) ตามลำดับ

2.4) เขตปลูกพริก มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินพิจิตร (Pic)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ต้องรอน้ำล้นอ่างเก็บน้ำจากอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในฤดูแล้ง และเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง
- ไม่มีเขตชลประทาน
- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง
- ดินมีสภาพการระบายน้ำเลวถึงดี หากอยู่ในสภาพน้ำท่วมขังเป็นเวลานานจะทำให้มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและทำให้ตายได้
- ในบางพื้นที่พบว่า ดินมีกรดเหลือมีปะปนอยู่มาก รากพืชชอนไชได้ยาก พื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ขุดลอกคลอง ขุดแก้มลิง แหล่งน้ำต่าง ๆ การสร้างคลองส่งน้ำและระบายน้ำ และการเพิ่มท่อลอดตามถนนสายหลักที่สร้างขวางทางเดินน้ำ เพื่อการระบายน้ำในพื้นที่ปลูกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ให้น้ำแช่ขังเป็นเวลานาน รวมทั้งบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ
- ปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินเพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้อยุ่หมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการขยายเขตชลประทาน ขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ
- 2) กรมวิชาการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังและอ้อยให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่
- 3) กรมส่งเสริมการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดทำแปลงพันธุ์อ้อยสะอาด
- 4) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ภาคที่ 2 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาอ้อย น้ำตาลทราย และอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยถ่ายทอดเทคนิค ความรู้ทางวิชาการให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาลทรายทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และระดับท้องถิ่น

3) เขตปลูกไม้ผล

3.1) เขตปลูกไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 71 หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิจิตร (Pic) และชุดดินเฉลียงลับ (CL) ตามลำดับ

3.2) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 198 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเฉลียงลับ (CL) ชุดดินพิจิตร (Pic) ชุดดินโคกสำโรง (Ksr) และชุดดินไพศาล (Phi) ตามลำดับ

3.3) เขตปลูกกล้วย เนื้อที่ 4 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเฉลียงลับ (CL) และชุดดินพิจิตร (Pic) ตามลำดับ

3.4) เขตปลูกมะนาว เนื้อที่ 38 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเฉลียงลับ (CL) และชุดดินพิจิตร (Pic) ตามลำดับ ตามลำดับ

3.5) เขตปลูกฝรั่ง เนื้อที่ 3 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิจิตร (Pic)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ต้องร่อนน้ำล้นอ่างเก็บน้ำจากอำเภอนิคมบ่งคม จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรในฤดูแล้ง และเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง

- ไม่มีเขตชลประทาน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

- ดินมีสภาพการระบายน้ำเลวถึงดี หากอยู่ในสภาพน้ำท่วมขังเป็นเวลานานจะทำให้มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและทำให้ตายได้

- ในบางพื้นที่พบว่า ดินมีกรวดเหลี่ยมปะปนอยู่มาก รากพืชชอนไชได้ยาก พื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ขุดลอกคลอง ขุดแก้มลิง แหล่งน้ำต่าง ๆ การสร้างคลองส่งน้ำและระบายน้ำ และการเพิ่มท่อลอดตามถนนสายหลักที่สร้างขวางทางเดินน้ำ เพื่อการระบายน้ำในพื้นที่ปลูกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ให้น้ำแช่ขังเป็นเวลานาน รวมทั้งบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ

- ปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินเพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดิน

- ในพื้นที่ลาดชัน ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และรักษาความชื้นในดิน

- ปรับเปลี่ยนเป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการขยายเขตชลประทาน ขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) เขตปลูกยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ 164 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินไพศาลี (Phi) ขุดดินพิจิตร (Pic) ขุดดินเฉลี่ยลับ (Cl) และขุดดินโคกสำโรง (Ksr) ตามลำดับ

4.2) เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 119 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินเฉลี่ยลับ (Cl) และขุดดินพิจิตร (Pic) ตามลำดับ

4.3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 44 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินพิจิตร (Pic) และขุดดินไพศาลี (Phi) ตามลำดับ

4.4) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม มีเนื้อที่ 28 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินพิจิตร

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง
- ดินมีสภาพการระบายน้ำเลวถึงดี หากอยู่ในสภาพน้ำท่วมขังเป็นเวลานานจะทำให้มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและทำให้ตายได้
- ในบางพื้นที่พบว่า ดินมีกรวดเหลี่ยมปะปนอยู่หนาแน่นมาก รากพืชชอนไชได้ยาก พื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินเพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการ ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ๆ

กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการ ตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

5) เขตปลูกพืชสวน

มีเนื้อที่ 123 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย พืชผัก และไม้ ดอกไม้ประดับ

6) เขตปศุสัตว์

มีเนื้อที่ 101 ไร่หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยโรงเรือนเลี้ยง สัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุกร และโรงเรือนร่า

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการ ส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อ ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำ ของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำ เสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

7) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

มีเนื้อที่ 71 ไร่หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเป็นสถานที่เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา เป็นต้น

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวด เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง

- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 3,316 ไร่ หรือร้อยละ 6.55 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ ถนน ตัวเมืองและย่านการค้า โรงงานอุตสาหกรรม ลานตากและ แหล่งรับซื้อทางการเกษตร และสถานบริการน้ำมัน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรเร่งศึกษาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตลอดจน จัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามความต้องการ ของชุมชน ในประเด็นปัญหาบางเรื่องที่เกิดขึ้นขีดความสามารถของท้องถิ่น ควรทำเรื่องถึงส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุนในการศึกษาปัญหาแนวทางการแก้ไขจัดทำโครงการ และ งบประมาณเพื่อการดำเนินการต่อไป

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 1,241 ไร่ หรือร้อยละ 2.45 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ คูส่งน้ำ คลองไตน้ำขุน คลอง สระหลวง คลองวังหิน คลองหนองปลาไหล คลองยางสามต้น คลองสายคำโห้ คลองดงม่วงเต่า คลอง ร่องสุบ คลองล่องหอย คลองคด คลองหนองไม้เหลียม คลองห้วยหิน หนองเขาเขต และแหล่งน้ำตาม ธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้าน เกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

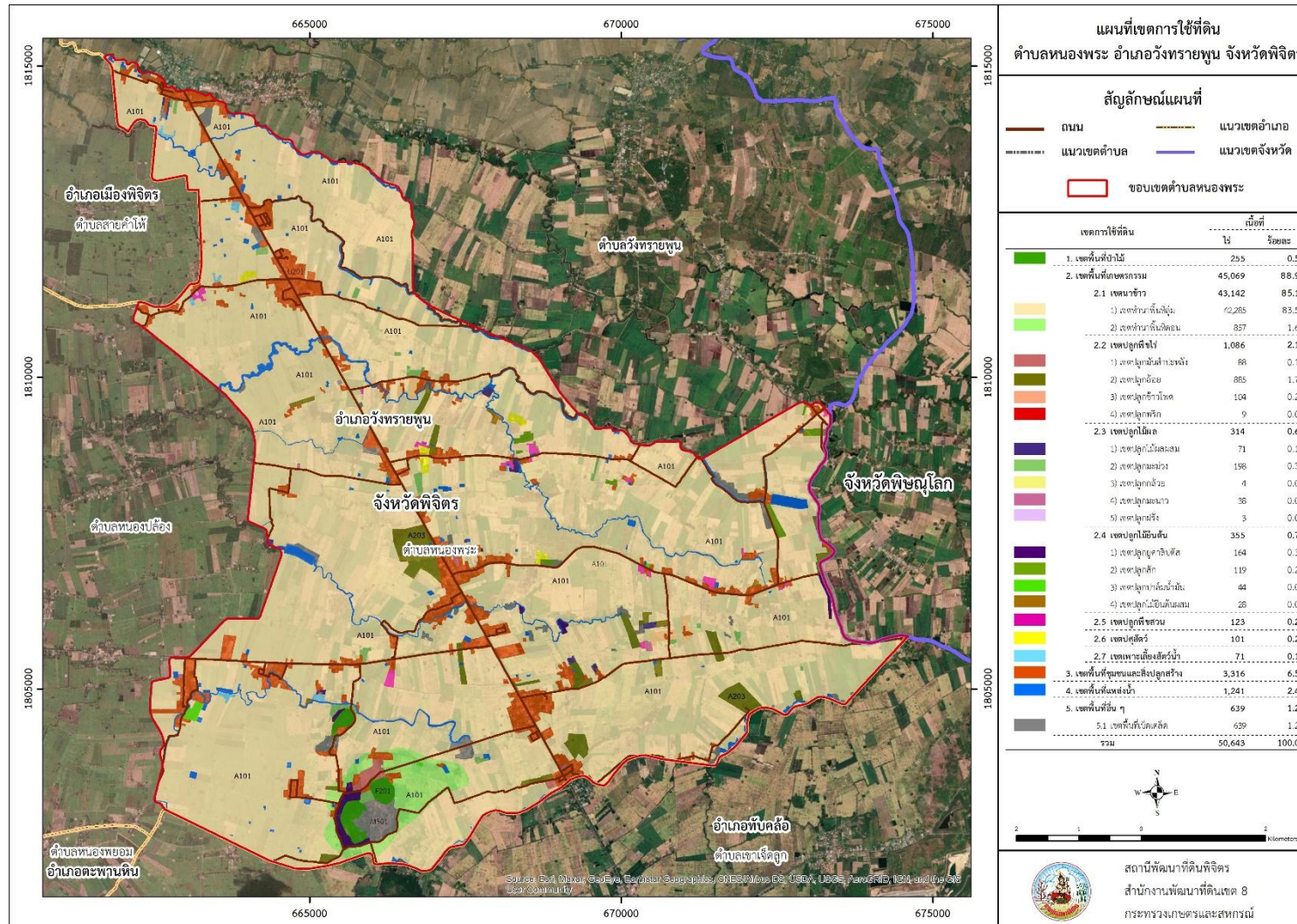
ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพ ของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ตื้นเขิน หมันขุดลอก ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูก ในช่วงขาดน้ำ

6.4.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ

1) เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 639 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เป็นพื้นที่ ชนิดอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วย เหมืองแร่ เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า และพื้นที่ถม

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช \ เดือน	เดือน												
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
1. ข้าว	ข้าว ปลูกตลอดปี กรณีมีน้ำเพียงพอ												
2. ข้าว-พืชหลังนา	ข้าว								พืชหลังนา				
3. พืชไร่	มันสำปะหลัง อ้อย												
4. ไม้ผล	มะม่วง												
5. ไม้ยืนต้น	ยูคาลิปตัส สัก												
6. เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน												
บริเวณพื้นที่ดอน													
1. ข้าว-พืชหลังนา	ข้าว								พืชหลังนา				
2. พืชไร่	มันสำปะหลัง อ้อย												
3. ไม้ผล	มะม่วง												
4. ไม้ยืนต้น	ยูคาลิปตัส สัก												
5. เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน												

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินพิจิตร เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร จำนวน 7 โครงการ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 2) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- 3) การพัฒนาเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 4) การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่กระบวนการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)
- 5) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 6) การรณรงค์เฝ้าติดตาม
- 7) การบริหารจัดการน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การตรวจวิเคราะห์ดิน
 - 1.1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.1.5) การพัฒนาเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.6) การรณรงค์เฝ้าติดตาม

- 1.1.7) ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชตามเขตความเหมาะสม (Zoning)
- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.2.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การตรวจวิเคราะห์ดิน
 - 2.1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.5) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.6) ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชตามเขตความเหมาะสม (Zoning)
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร)

3.2) ให้ความรู้ตามหลักวิชาการในการเลี้ยงดูแล/สนับสนุนการพันธุ์สัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลหนองพระ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 8 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกคลองคด
- 2) โครงการขุดลอกคลองสายคำไห้
- 3) โครงการขุดลอกคลองวังหิน
- 4) โครงการขุดลอกคลองยางสามต้น
- 5) โครงการขุดลอกคลองไค่น้ำขุน
- 6) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก หมู่ 1 ,2 ,6 ,7 ,10 ,11 ,12
- 7) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.5.2 การก่อสร้างฝาย

- 1) ฝายเก็บน้ำถาวร หมู่ 4 หนองพระ หมู่ 6 บ้านดงพลับ หมู่ 8 บ้านเขาเขต หมู่ 9 บ้านดงคันทะ

ปัญหาของตำบลหนองพระในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

ในกรณีของการขาดแคลนนํานั้น เนื่องด้วยประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 17 หมู่บ้านในหนองพระที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 43,142 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2) การตรวจวิเคราะห์ดิน 1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.5) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง 1.7) ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชตามเขตความเหมาะสม (Zoning) 2) การบริหารจัดการน้ำ 2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 1,086 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 314 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 355 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2) การตรวจวิเคราะห์ดิน 1.3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.5) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.6) ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชตามเขตความเหมาะสม (Zoning) 2) การบริหารจัดการน้ำ 2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 43,142 ไร่	1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร) 2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 1,086 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 314 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 355 ไร่	1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร) 2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) 4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
1.6 เขตปศุสัตว์และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 172 ไร่	1) ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร) 2) ให้ความรู้ตามหลักวิชาการในการเลี้ยงดูแล/สนับสนุนการพันธุ์สัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 1,241 ไร่	1. สนับสนุนการสร้างระบบส่งน้ำ (สำนักงานชลประทานพิจิตร)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	17,500	17,500	17,500	17,500	17,500	87,500	พด.
	1.2 การตรวจวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	200	200	200	200	200	1000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.3 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
	1.4 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ย สด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
	1.5 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	ไร่	60	60	60	60	60	300	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.6 การรณรงค์เฝ้าติดตามข้อ สังเกต	ไร่	20	20	20	20	20	100	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.7 ส่งเสริมเกษตรกรปลูก พืชตามเขตความเหมาะสม (Zoning)	ราย	5	5	5	5	5	25	12,500	12,500	12,500	12,500	12,500	62,500	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	4	5	5	5	5	24	83,200	104,000	104,000	104,000	104,000	520,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.

_____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing
Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and
Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

กรมการปกครอง. 2561. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561)**.
กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลหนองพระ ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2561**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2563. **ภูมิอากาศจังหวัดพิจิตร**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศพิจิตร.pdf>, มกราคม
2562.

_____. 2561. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคม. ไฟล์ข้อมูล.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูล
สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดพิจิตร**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

คันสนีย์ อรัญวาส์ และคำรณ ไทรพิก. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร. 2562. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร พ.ศ.
2562. ไฟล์ข้อมูล.

_____. 2562. ยุทธศาสตร์จังหวัดพิจิตร พ.ศ. 2562. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการ
บริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาภาคเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25
กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร. 2561. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร (พ.ศ.2561-
2564). ไฟล์ข้อมูล.

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

ภาคผนวก

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ

ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

